

Моцарт е един от великите музикални творци в историята на изкуството. Остава огромен брой произведения от всички области на музиката, ненадминати по своята художественост и до днес. Всички произведения на Моцарт, независимо оркестрови или вокални, инструментални или музикално-сценични, представляват ново достижение, нов етап в историческото развитие на съответния жанр.

Волфганг Амадеус Моцарт е роден на 27 януари 1756 година - Залцбург в семейството на музикант. Своя гений той проявява от най-ранна възраст: на четири години учи пиано, на пет се опитва да композира, на шест – изнася концерти...

Бащата Леополд Моцарт – отличен музикант, композитор и педагог – дава солидна подготовка на сина си. Първите концерти, на които момчето свири заедно с по-голямата си сестра, имат невероятен успех. Това кара Леополд Моцарт да предприеме обиколка в най-големите европейски музикални центрове, която продължава около три години. Малкият Волфганг предизвиква с изпълненията си буря от възторг. Концертната обиколка се превръща в истинско триумфално шествие. Навсякъде се заговаря за детето-чудо. Вестниците дават обширни отзиви за концертите му, за импровизациите му, ласкаво оценяват произведенията му. Първите си творби Моцарт пише по време на тази концертна обиколка из Европа. През 1766 г. семейството се прибира в Залцбург. Месеци по-късно 11-годишният композитор пише първата си опера – „Аполон и Хиацинт“ (1766 г.), върху латински текст. По време на пребиваването си във Виена през 1768 г. композира операта „Мнимата простота“ върху едноименната пиеса на Голдони. През есента на същата година той композира друго музикално-сценично произведение – „Бастие и Бастие-на“.

Младият композитор заминава през 1769 г. на нова концертна обиколка, този път в Италия. И тук той бързо си спечелва шумна слава. Наред с концертната си дейност Моцарт твори усилено. В едно свое писмо той отбелязва: „Вече не мога да пиша, защото пръстите ме болят от работа“. В Италия композира редица симфонии, концерти и др. Най-значителната му творба от това време е операта-сериа „Митридат, цар понтийски“, поставена в Милано и дирижирана от самия автор. В Италия Моцарт изнася редица концерти и твори, но същевременно изучава упорито произведенията на старите майстори и взема уроци по композиция при известния педагог Падре Довани Мартини. През 1771 г. се завръща в Залцбург и наред с всекидневните си ангажименти на придворен музикант – концертмайстор в залцбургската капела, който е подчинен на местния архиепископ – започва интензивна композиционна дейност. Пише серенади, дивертименти, струнни квартети, сонати, симфонии, концерти и др.

Колкото щастлив е бил животът на Моцарт като дете, толкова трудно и нещастно е съществуването му като възрастен.

От 1781 г. Моцарт заживява постоянно във Виена. Оттук започва най-плодотворният творчески период в живота му. През първите пет години той написва една от най-значителните си опери – „Отвличане от сарая“ (1782 г.), симфониите с номера от 33 до 38, между които прочутите „Хафнер“ и „Линцер“, голям брой инструментални концерти, струнни квартети, сонати и др. Животът на Моцарт във Виена е изпълнен с напрежение. В едно писмо до сестра си той споделя: „Всяка сутрин в шест часа вече съм облечен. След това пиша до девет часа. От девет до един давам частни уроци. Преди пет-шест часа не мога да работя поради концерти тук или там. После пиша до девет. Понякога се увличам докъм един часа и след това отново ставам в шест“. През 1786 г. Моцарт завършва едноактната си опера „Театралният директор“.

Запознанството с придворния поет на виенския двор – италианец Лоренцо да Понте, изиграва важна роля в оперното творчество на композитора. Върху негови либрета Моцарт написва три от най-ценните си творби: „Сватбата на Фигаро“ (1786 г.), „Дон Жуан“ (1787 г.) и „Така правят всички“ (1790 г.). Първата от тях има огромен успех, особено в Прага, за чийто оперен театър Моцарт специално композира „Дон Жуан“, също приета възторжено от публиката. Въпреки успехите в Прага материалното положение на Моцарт не е добро. Това не намалява творческия му стремеж и той създава творба след творба. Така през 1788 г. са написани трите му последни симфонии – 39, 40 и 41. Новата му опера „Така правят всички“, е посрещната хладно от виенската публика. През пролетта на следващата година Моцарт поднася друг шедевър. Това е операта по текст на прочутия Пиетро Метастазо „Милосърдието на Тит“, но и тя няма успех. Последната музикално-сценична творба на гениалния композитор е „Вълшебната флейта“. По време на написването ѝ здравето му рязко се влошава. След „Вълшебната флейта“ Моцарт композира само своя Реквием.

Моцарт умира на 4 срещу 5 декември 1791 г. във Виена.

Източник: Книга за операта / Любомир Сегаев . - София: ИК "Братя Сагаеви", 2008 . - 656 с.